

Aleg. 35.

Sprawozdanie

Komisji gospodarstwa krajowego o petycyi Wydziału powiatowego w Krośnie, w sprawie założenia krajowej szkoły gospodyń wiejskich w Iwoniczu.

Wysoki Sejmie !

Wydział Rady powiatowej w Krośnie wniósł do Wysokiego Sejmu petycyę o założenie i subwencyonowanie krajowej szkoły gospodyń wiejskich w Iwoniczu. Komisya gospodarstwa krajowego, której ten przedmiot przydzielony został, ma zaszczyt złożyć następujące sprawozdanie :

W skutku inicjatywy komitetu c. k. Towarzystwa rolniczego Krakowskiego, Wysoki Sejm wielokrotnie zajmował się sprawą założenia szkoły gospodyń wiejskich, a myśl ta znalazła w kraju tak szerokie uznanie w poczuciu rzeczywistej i piękającej potrzeby, że nie zesła już z porządku dziennego zarówno w opinii publicznej, jak w pracach przygotowawczych Wydziału krajowego.

Wywiązując się z poleceń Wysokiego Sejmu, Wydział krajowy badał projekta, plany itp. nader szczegółowo, wdrożył nawet rokowania z panią Hrabinią Zamoyską w Zakopanem, jednak bezskutecznie.

Założenie takiej szkoły natrafia na różnorodne trudności; naprzód co do odpowiedniego położenia Zakładu i potrzebnego gruntu dla demonstracyi gospodarstwa wiejskiego; powtóre co do ubikacyi dla szkoły i wielkich kosztów w razie stawiania nowych budynków; wreszcie — i co najważniejsze, co do odpowiedniego kierownictwa.

W projekcie wniesionym do Wysokiej Izby przez Wydział powiatowy Krośnieński trudności te są po większej części usunięte, albowiem miejscowość wskazana położona jest w środku kraju, na najlepszej komunikacyi tak gościńca państwowego, jak w pobliżu stacyi kolejowej, — w pośródu ludności, która odczuwa potrzebę szkoły gospodyń wiejskich, a czcig i opieką otacza istniejącą już w tej miejscowości ochronkę dla dziewcząt. — Dom murowany o 20 ubikacyach, dachówką kryty, wzniesiony niezmordowanym staraniem miejscowego proboszcza księdza Podgórskiego, odstąpiony matkom Felicjankom, a przez Felicjanki wraz z ogrodem ofiarowany bezpłatnie na rzecz przyszłego Zakładu, wymaga tylko pewnych adaptacyi, żeby pomieścił wygodnie tak pożądaną instytucyę. — Grunt przyległy w przestrzeni 8 morgów, który w zupełności wystarczy na urządzenie gospodarstwa i ogród demonstracyjny może być nabyty na rzecz Zakładu.

Kierownictwo w końcu miałoby spocząć w doświadczonych rękach Matek Felicyanek, które z najlepszym skutkiem już od lat kilku prowadzą ochronkę dla sierót, gdzie 23 dziewcząt otrzymuje zupełne zaopatrzenie i wzorowe wychowanie.

Matki Felicyanki wniosły też do Wydziału krajowego, po zbadaniu planu kursów i nauk w podobnych zakładach zagranicznych, ogólny zarys nauk zastosowanych do poziomu naszego społeczeństwa wiejskiego, opracowany przez Matkę Stefanię, dobrze zasłużoną do niedawna kierowniczkę w Zakładzie hr. Skarbka w Drohowyżu.

Komisya gospodarstwa krajowego nie może wchodzić w bliższy rozbiór tych planów, ani ocenić rozmiaru adaptacyi, jakich wymagać będzie ofiarowany budynek i mniema, że Wydział krajowy przy cennej pomocy krajowej komisji dla spraw rolniczych z tego zadania się wywiąże i przedłoży szczegółowe sprawozdanie Sejmowi na najbliższej sesji; — sądzi jednak komisya, że myśl przewodnia przedłożonego projektu jest dobrą, daje rękojmię powodzenia przez wytrawne, umiejętne i bezpieczne kierownictwo, a cel wzniosły i niezmiernie pożyteczny małym stosunkowo kosztem osiągnięty być może.

Komisya gospodarstwa krajowego wyraża również przekonanie, że c. k. Rząd nie odmówi czynnego poparcia tak pożądanej instytucji i obok subwencyi na skończenie i urządzenie gmachu szkolnego połowę kosztów utrzymania szkoły gospodyń wiejskich pokrywać będzie.

Skuteczne i ile możności prędkie załatwienie tej sprawy jest tak pożądane dla naszego społeczeństwa, że wszelkie jej opóźnienie dla względów formalnych szkodę tylko przynieść może. Ponieważ tyle korzystnych warunków się następuje, a rokowania z Matkami Felicyankami nie ulegną żadnym zapewne trudnościom i szkoła prawdopodobnie z końcem r. 1893 mogłaby być otwartą, przeto komisya gospodarstwa krajowego wnosi warunkowe przyzwolenie już obecnie Wydziałowi krajowemu koniecznych funduszków na wykończenie i urządzenie budynku szkolnego, co gdyby w roku przyszłym uskutecznione nie zostało, odroczy do lat dwóch przynajmniej wprowadzenie w życie zakładu.

Z tych powodów komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu przeprowadzenie rokowań z Matkami Felicyankami w Iwoniczu celem utworzenia szkoły gospodyń wiejskich pod ich kierownictwem i złożenia Sejmowi odnośnego sprawozdania na najbliższej sesji.

2) Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt na r. 1893 do wysokości 3.000 zł. w. a. na wykończenie budynku i urządzenie szkoły w razie pomyślnego załatwienia rokowań z Matkami Felicyankami.

3) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu wyjednanie u c. k. Rządu odpowiedniej jednorazowej subwencyi na wykończenie i urządzenie budynku, jako też stałej subwencyi rocznej na utrzymanie szkoły gospodyń wiejskich w Iwoniczu.

Lwów dnia 20 września 1892.

Przewodniczący
Polanowski w. r.

Sprawozdawca
Gorayski w. r.